

OVDJE MOŽE BITI VAŠ OGLAS

home članci news diy savjeti kontakt testovi oglasi

TEST: MASTERSOUND COMPACT 845

tekst: Josip Vračar, prosinac 2009

proizvod: MasterSound 845 integrirano cijevno pojačalo

proizvođač: MasterSound s.a.s., Italija [www.mastersoundsas.it]

distributer za Hrvatsku: Audio San d.o.o., tel: 01/4833-046, [www.audiodream.hr]

cijena: 29.845 KN (s PDV-om)

Nakon nekoliko pozitivnih susreta s cijevnim aparatima gospode iz okolice Vicenze, s vremenom sam postao blago podozriv prema kvalifikacijama tipa "još jedno odlično pojačalo renomiranog XY proizvođača", prije svega upravo onda kada se radilo o najavama zaista velikih i zvučnih imena. Tim više kada se zaista radilo o nekom od onih drugih "uistinu renomiranih imena" cijevne audio industrije. Naime, efekt koji je nosila pojava ne uvijek jeftinog (ali zato sve kvalitetnijeg) i podnosljivo zvučućeg mid-fija s Dalekog istoka, dugo me držala ravnodušnim. Sve nekako do trenutka u kojem je postalo gotovo "opća istina" da se, uz ionako uvijek prisutni DIY duh bliže (ili dalje) europske okolice, počinje buditi i tipičan manufakturni pragmatizam, kakvoga je i spomenuti Mastersound jedan od svježijih primjera.

Druga stvar koja je pridonijela ovako ignorantskom stavu ima korijene u dvije značajke novih i modernih cijevnih uređaja, a to su sasvim dostatna kvaliteta konačnog proizvoda i vrlo visok potencijal čak i s tvornički isporučenim cijevima, nerijetko (uistinu) kineskima. Konačni efekt o kojem odnedavno svjedočimo usporediv je, krajnje pojednostavljeno, onomu iz konteksta biciklističke opreme i preciznih mehaničkih dijelova. Prije desetak godina sam u jednoj situaciji prokomentirao kako (brdski, ekstremni; natjecateljski ili rekreativni) biciklizam ionako nikada nije mogao ostati isključiva "blagodat i vesela zanimacija Zapada", jer bicikl ionako svoja principijelna počela vuče s Istoka, a i najveći pobornici ovog prometala ionako se nalaze tamo. A o veličini tržišta da i ne govorimo. Uzevši u obzir (tadašnju) cijenu rada na Istoku, dokazuje se i danas da se ogromna mašinerija za proizvodnju visokokvalitetnih dijelova za bicikle, pa čak i onih koji su donedavno značili prestiž - polagano selila na Istok. I ne govorimo ovdje tek o G.T-u, Schwinnu, Treku ili sličnima: danas svjedočimo poplavi specijaliziranih proizvođača dijelova i opreme koji su postali *de facto* standard biciklističkog sporta, upravo zahvaljujući proizvodnji i prodaji na istočnoj hemisferi (na stranu popularizacija i jačanje ovoga sporta u dijelu Australije, Novog Zelanda, Polinezije, Tajvana itd.). Krajnji rezultat je: designed in USA (ili Germany ili UK itd), ali: MANUFACTURED in Taiwan (ili China ili Korea itd.). Trenutno je svaki (ili gotovo svaki) proizvedeni bicikl, bar oni u "suvremenoj izvedbi i izgledu", sastavljen 90% od dijelova koji su dijelom (ili u cijelosti) proizvod industrije Istoka. Uzmemo li u obzir da je bicikl kakav danas znamo uvelike nastao kao posljedica

kontinuiranog razvoja i unapređivanja dizajna na Zapadu, zaključak se nameće sam: nema toga što tisuće vrijednih istočnjačkih ručica neće vješto iskopirati. Prije ili poslije.

Zašto početi s "flejmom protiv globalizma"?

Razlog je vrlo jednostavan: unatoč (ili baš zahvaljujući!) globalizmu, danas dostupna ponuda kvalitetno zvučećih uređaja (štoviše, velikog broja takvih proizvedenih u neposrednom susjedstvu) i dalje raste. I to unatoč sveprisutnoj recesiji, padu prodaje i manjku kupovne moći prosvijećenog srednjeg sloja. Jedan dio mogućih razloga skrivat će se i dalje u dostupnosti gotovih ili polugotovih (pritom dovoljno kvalitetnih) dijelova ili materijala, no drugi je zapravo bitno važniji - europski proizvođači, konstruktori i dizajneri nikad nisu odustali od načela razvojne evolucije svojih proizvodnih programa. I upravo ovo se odnosi na male i nezavisne manufakture, odnosno "mala-velika" imena s margina industrije, a ne na one velike koji su ili dobro prodali svoje ime ili radi optimizacije proizvodnih troškova otišli na Istok u potrazi za svojom sretnom zvijezdom. Naizgled paradoksalno, ali zapravo vrlo logično: mali ionako prolaze "ispod radara", pa im se u ovim tiražama ukupni trošak ionako ne isplati previše optimizirati. I upravo to je ono što nas i dalje veseli. Jedan takav primjer daju i momci iz talijanskog MasterSouda sa svojim pojačalom oznake *Compact 845*.

Opis

Prvi susret s uređajem zahtjeva ponešto logističkog planiranja kako bi se našlo podesno mjesto za njegov smještaj. Naime, oznaku Compact treba shvatiti vrlo oprezno, jer ona je (blago rečeno) kontradiktorna s onim s čime se moraju suočiti ruke i leđa (preporučio bih zdrava leđa - u nedostatku takvih nabavite priručna kolica). Nema ničega kompaktnog u komadu ozbiljnog hi-fija dubine gotovo 60 cm i mase oko 33 kg (!), pa će se prosječni audiofil naći zatečen u pokušaju smještaja uređaja nestandardnih dimenzija u policu standardnih dimenzija. Pokušaj da odgonetnem smisao naziva Compact je završio nagađanjima: jedno od mogućih opravdanja jest činjenica da se radi o integriranom pojačalu (kompaktnom hi-fi uređaju), a ne o izlaznom pojačalu ili mono blokovima.

Drugi (vjerojatno osnovaniji) mogući razlog jest da pored Compacta 845 na web stranicama proizvođača možemo naći i *Reference 845* integrirano pojačalo koje je - pojednostavljeno rečeno - sklopljeno od dva Compact 845 u izlaznom stupnju. Odnosno, da budemo do kraja precizni, ono radi s 845 cijevima u double single ended ustroju (što znači da su dvije 845 po kanalu spregnute radi povećanja snage). Tek kada se pogleda slika Reference 845 integrirca, tada čovjek shvati pravi smisao naziva Compact: model Reference je više nego dvostruko širi od Compact 845, uz jednaku ili usporedivu dubinu kabineta.

Konstrukcija je prilično jednostavna: ovo integrirano pojačalo ima jednu ECC 82 pre-drive cijev, te jednu 6SN7 GT drajvericu po kanalu. Pozamašan oklopljeni napajački trafo smješten je centralno, neposredno iza limene pregrade kojom je donekle izoliran od zagrijavanja izlaznih 845 cijevi.

Posebna pažnja i velik ponos konstruktora su ručno motani trafoi koji su posebno prilagođeni svakom od korištenih tipova cijevi. A to je intuitivno i samorazumljivo. I u 2009. je tehnologija razvoja i izrade prilagodnih i napajačkih trafoa ostala zona skoro pa crne magije, dostupna malenom krugu "posvećenih kužatora", tj. zanesenjaka koji nerijetko funkcioniraju negdje izvan margina komercijalnog tržišta, a koji se čak i među sobom libe podijeliti "tajne zanata", tim prije u slučajevima kad u obzir uzmemo funkcionalnu podjelu na specifične grupe i konfiguracije (prilagodni izlazni, step-up i poseban problem sastava materijala za jezgre, namjenski za TVC, napajački za cijevi itd.). Stoga će, najizglednije, svoje tajne zanata odnijeti sa sobom u grob.

Prednji dio pojačala (s cijevima) nije zaštićen tipičnim rešetkastim kavezom, već s dosta lijepo izvedenim okvirom načinjenim iz triju profiliranih vodoravnih aluminijskih ploča koje prate poprečni presjek ugrađenih cijevi, a vezane su odozgo trima vertikalnim nosačima s navojem kojim se učvršćuju za tijelo (bazu) pojačala. Glavni prekidač nalazi se s donje strane, ispod ruba eloksirane prednje ploče, točno na sredini između dviju jedinih kontrola. A to su selektor za jedan od četiri ulaza (od kojih je jedan direktni), te kvalitetan potenciometar za kontrolu glasnoće. Radi se o motoriziranom potu, radi kojega proizvođač prilaže i maleni daljinski za kontrolu glasnoće (svega dvije tipke na drvenoj pločici) koji radi iz bilo kojega kuta ili udaljenosti (temelji se na RF-u), a radi svoje stepenaste prirode se ponaša prilično precizno, čak i u uvjetima koji su daleko od idealnih.

Spomenuti direktni ulaz daje mogućnost povezivanja vanjskog procesora, pretpojačala ili uređaja s vlastitom kontrolom razine izlaznog signala, a što će dobro doći onima koji pokušavaju pomiriti svoj stereo sustav s upotrebom zajedničkih zvučnika, primjerice u postavu kućnog kina. Za ovaj, kao i za ostala tri izvora, kvalitetne RCA priključke nalazimo sa stražnje lijeve strane uređaja, neposredno do priključaka za zvučničke kabele. Potonji pak, ovisno o deklariranoj impedanciji priključenog zvučnika, imaju mogućnost odabira jednog od dvaju priključaka (4 ili 8 Ohma). Do kraja desno nalazi se standardni IEC strujni priključak.

Bočne stranice uređaja krase kvalitetno obrađeni lakirani drveni umeci, a prednji dio gornje strane je prepun glatko eloksiranog aluminijskog lima. Visoka kvaliteta završne obrade, te decentan, ali ipak upečatljiv odabir materijala za

detalje, dojmivi su, pa donju granicu očekivanja postavljaju vrlo visoko. Unutrašnjost skriva kvalitetna direktno grijana postolja za cijevi, štampu (odvojenu za svaki od kanala), precizno izvedeno ožičenje između različitih dijelova uređaja i vrlo preglednu topologiju. Izgled unutrašnjosti rječito svjedoči o tome da je netko potrošio dovoljno vremena kako bi ustanovio na koji način optimalno postaviti sve što je potrebno u uski i duboki kabinet uređaja, a pritom izbjeći osnovni rizik cijevne topologije - kratki spoj i pregrijavanja u bilo kojem režimu rada. Korišteni pasivni elementi standardne su kvalitete, grijana postolja su dodatno izolirana, a svi spojevi su izvedeni industrijskim standardom (klemama uz dodatni lem).

Prvi slušni dojmovi

Osim u uvjetima moje slušaonice, prvo i kratko upoznavanje s Compact 845 pojačalom obavljeno je uz Bryston CD player i PMC Fact 8 zvučnik. Zapravo, uz ovo je vezan mali kuriozum: obzirom da se ispred mene nalazio Bryston postav (izvor, pretpojačalo i izlaz), u jednom sam trenutku zatražio demonstratora da za promjenu spoji "malog cjevaša" koji je stajao bočno. Demonstrator me pristojno informirao da je taj "mali cjevaš" već spojen i da ga upravo slušam! Opći karakter vezan uz te prve impresije može se sažeti kao: zvuk bez ikakvih koloracija, moderan cijevni zvuk vrlo solidne prostorne eksplikacije i vrlo neposredne prezentacije. Karakterom bliže solid-state navikama nego cijevnim pekmezastostima, Compact 845 je u meni pobudio dodatno zanimanje. Odlučeno je da ga je potrebno pobliže proučiti i poslušati u poznatim (kontroliranim) uvjetima kućne slušaonice...

Sustav

A tamo su me već čekali Reference 3A Royal Virtuoso zvučnici koji su sve samo ne gladni snage (92dB deklarirane osjetljivosti i relativno blage impedancijske karakteristike). Zvučnici se nalaze na Rondo Gravity Reference stalcima, a na izlazna pojačala se spajaju putem Nordost Valkyrja zvučničkih kabela. I moja dva kućna izlazna pojačala imaju identičnu deklariranu snagu kao i Compact 845. Radi se o pojačalima Pass Labs Aleph 3 (single ended, class A) i Atma-Sphere S-30mkII (OTL cijevno pojačalo, 30W u A klasi, single-ended ustroja; tri 6SN7 GT cijevi (okretačice i drajverice; iste kao i kod testiranog pojačala) po kanalu, te pet 6AS7G izlaznih cijevi po kanalu).

Ostatak sustava se stabilizirao oko E.A.R. 912 pretpojačala (Paravicinijev cijevni uradak s profesionalnim ambicijama temeljen na pet PCC 88 cijevi) i VPI Aries gramofona (JMW Memorial 10.5 ručka s dodatnom tubom; na prvjoj je Kuzma KC-REF, na drugoj je Zyxx Airy MC zvučnica). Digitalni izvori su Theta Generation VIII DAC i Bladelius Embla (silent replay system; zapravo - CD reproduktor s internom solid-state memorijom, te mogućnošću priključivanja na mrežu, odnosno na eksterni NAS server, te nizom digitalnih i analognih ulaza i izlaza).

Digitalni izvori zvuka su na pretpojačalo spojeni putem WireWorld Gold Eclipse V i Nordost Quattrofil balansiranih kabela, a za spoj pretpojačala s izlazima upotrebljeni su Nordost Valkyrja, Nordost Quattrofil i Discovery Essence RCA kabela. Od naponskih kabela, Shunyata King Cobra v1 je bila spojena na digitalni izvor zvuka, na pretpojačalu i izlazima su se izmjenjivali Sumić Black Hole 5 i L.A.T. International AC-2 mkII. Na Atma-Sphere je spojen Synergistic Research Reference Master Coupler, a isti kabel je spajan i na Aleph 3. Veći dio testa je MasterSound Compact 845 bio spojen

na strujni kabel Sumiç Black Hole 5 kabel preko PS Audio Quintet letve, a koja je ukopčana direktno u zidnu utičnicu s Eichmann Power Express kabelom.

Kako sam pri testiranju Mastersound pojačala koristio velik broj glazbenih naslova, radi čitljivosti teksta ću iznijeti samo najbitnije među njima - i to tamo gdje je navođenje razlika u radu uređaja relevantno za konačnu ocjenu o njegovim zvukovnim mogućnostima i dosezima. Gdje se to posebno ne navodi, opisi koji se odnose na zvuk govore o ukupnoj ocjeni određene zvukovne značajke, ili - gdje se to posebno navodi - o usporedbi s nekom od kvaliteta (drugih) uređaja koji su korišteni na testu.

Prioriteti (dakako, osobni - kao da drugih uopće može biti)

Kako bih mogao objasniti gdje zvučni dosezi Compact 845 pojačala stoje u odnosu na subjektivne zvučne prioritete, možda ne bi bilo loše da vlastite prioritete nabrojim i kratko pojasnim. To su prije svega: timbralna točnost (ili preciznost, u nedostatku boljeg termina) komponente (tj. sustava), zatim (makro)dinamička sposobnost (tj. dinamička agilnost, brzina i pokretljivost), te detaljnost (tj. mjera informativnosti) dostatna da se razabire što točno na snimci tko čini (ovaj pojam osobno ne smatram istoznačnicom pojmu transparentije i rezolucije sustava, no cilj i namjera ovog teksta nije semantička rasprava, stoga o tome nekom drugom prigodom). I to bi, upravo tim redoslijedom, bilo to. Ovo može izgledati kao brzopleto pojednostavljivanje složenog psihoakustičkog problema (percepcije zvuka), ali ovi su mi se kriteriji, tj. prioriteti s vremenom pokazali kao sasvim pristojan alat pri razabiranjima objektivnih zvučnih kapaciteta neke komponente ili sustava.

Nadalje, specifični zahtjevi poput "ultimativne rezolucije" ili "besprijekornog ocrtavanja prostornih značajki snimke" su zapravo posljedica (odn. derivat) ranije opisanih kriterija, te u tom smislu nerijetko više i ne inzistiram na njima, poglavito ako su druge kvalitete prisutne.

Kao gotovo univerzalno primjenjiv, premda sasvim subjektivan i krajnje specifičan, stoji i zahtjev koji se tokom godina pokazao vrijednom pomoći u otkrivanju uzroka "kada nešto u sustavu nije u redu". To je obilježje glatkog pada (blagog reza) na kraju visokotonskog raspona, i to na oba kraja audio-sustava (izvoru i zvučnicima). Bez obzira, naime, do koje je granične frekvencije digitalni izvor zvuka (pa i zvučnik) deklariran, anomalije u rezu frekvencije na kraju tog opsega osjećamo kao naglašavanje, agresivnost, zrnatost, ili grubost (i u slučaju zvučnika ova značajka jednako je bitna kod mjerenja na osi, ili izvan osi). Kako se u ovom tekstu govori o radu pojačala (dakle uređaja koji u lancu audio sustava stoji između izvora i zvučnika), spremno mogu prihvatiti sve prigovore koji govore kako ovom zahtjevu u testu nije mjesto. Pa ipak: iako je osjetljivost ljudskog sluha u području iznad 15 (ili više) kHz vrlo upitna, složiti ću se tek da iako ovako visoke frekvencije ne možemo "čuti", itekako ih osjećamo, odnosno - vrlo dobro znamo "kada nešto nije u redu". Stoga ćemo jasno uočiti ako se promjenom komponente negdje između izvora i zvučnika obzirom na opisane okolnosti i značajke zvuka nešto mijenja, bar u sustavima gdje je "inače taj dio uredan".

Dio koji bez daljnega ide u red "poželjnih ideala" zahtjev je minimalnog pada dinamičkog odziva u odnosu na uloženu snagu (tj. linearan, odn. minimalni mogući "roll-off" izlaznog signala (pad ili rez) prema ulaznom signalu). Premda je važnost ovog zahtjeva gotovo intuitivno razumljiva kod pojačala i zvučnika, on se zapravo vrlo rijetko spominje u pogledu digitalnih izvora, gdje također ima značajno mjesto. Međutim, radi vrlo kompleksnog i nerijetko vrlo problematičnog (a svakako iznimno važnog) odnosa zvučnika i prostorije, nerijetko se pokazuje manje presudnim u stvaranju konačnog suda o zvuku nekog uređaja u nepoznatom okruženju. Stoga ga ovdje navodimo samo radi potpunosti.

Bene...

Bene, sad kad sam pojasnio moje subjektivne prioritete, okrenimo se objektivnim okolnostima testa i jednako tako - subjektivnim impresijama. Compact 845 je na test stigao usviran, a što je bilo lako i potvrditi već s prvim nalazima slušnog testa.

Pojačalo ima startnu sekvencu od 30-ak sekundi unutar kojih se zagrijavaju cijevi i aktivira zaštita. Indikator ovoga je crvena LED dioda koja nakon inicijalne sekvence prestaje isprekidano svjetlucati, a nakon čega je pojačalo spremno za rad. Krajnja stabilizacija u karakteru zvuka i komplektnoj zvučnoj slici u pravilu se može očekivati nakon 20-30 minuta rada pojačala. Važno je reći da prvih desetak minuta neće biti zamjetne razlike u karakteru zvuka, osim što će se slušaonicom početi širiti toplina izlaznih cijevi. Pri radu pojačalo je potpuno tiho već od prve sekunde, primicanje uha visokotoncu neće otkriti apsolutno nikakav šum, zujanje ili smetnje.

Prve impresije?

Karakter koji dočarava pristup glazbenom doživljaju talijanskih konstruktora najbolje se očituje u postojanoj, te istodobno vrlo suptilno postavljenoj pozornici koja se u odnosu na Pass Aleph 3 i Atma-Sphere pomaknula nekoliko metara iza linije zvučnika, te tako pomogla dočaravanju dubinske perspektive. Linearnost u svim (praktičnim) opterećenjima s korištenim zvučnicima je fascinantna, stoga je opći dojam tehničke bespriječnosti nešto što u uvodnom dijelu opisa svakako valja istaknuti. Ni u jednom trenutku pojačalo postavljenu dubinsku perspektivu neće promijeniti sa zadanom snimkom, drugim riječima - ona ostaje konstanta prezentacije određenog glazbenog predloška, a što se krasno očituje poglavito u snimkama velikih simfonijskih orkestara (Minnesota Orchestra, London Symphonic Orchestra) i malih komornih sastava ili solo instrumenata (Jordi Saval, Paolo Beschi, Zagrebački gitarski trio, ali i Joe Pass ili Ella Fitzgerald). Ovako postavljena pozornica neće se pomaknuti niti s povećanjem glasnoće, niti s promjenom dinamike, a što čitavoj prezentaciji daje vrlo precizne okvire. Slikovito, ako smo na početku koncerta koji Mastersound prenosi bili posjednuti negdje oko sredine mezanina ili partera, tamo ćemo i ostati do kraja koncerta, premda nam se ta informacija nakon nekog vremena čini samorazumljivom.

Širina prikazane pozornice, baš kao i njezina dubina, je impresivna i prostire se daleko izvan rubova zvučnika, ali - zanimljivo - se ne širi prema mjestu slušatelja, već ostaje jednake širine. Slično vrijedi i za njezine dimenzije iza linije zvučnika, jer se, primjerice, i veliki orkestar nalazi stabilno postavljen i ujednačeno osvjetljen čitavom svojom dubinom i širinom. Visina postavljene pozornice varira od snimke do snimke, stoga možemo zaključiti kako je prostorna eksplikacija snimke u cjelini bespriječna. Raspored izvođača, bar u testnom sustavu, ne zaslužuje ništa manju ocjenu, jer radi se o primjernoj izvedbi u ovoj domeni, a iluzija njihovih pozicija ne zamućuje se bez obzira na kompleksnost predloška i dinamička zbivanja. Separacija instrumenata izvrsna je, fokus također, poglavito u dijelovima gdje se istovremeno preklapaju različite dionice koje dijele iste ili bliske dijelove registra.

Linearnost frekvencijskog raspona prati i njegov dinamički ekvivalent, preciznije - bespriječno iscilizirana revnost u prenošenju mikro i makrodinamičkih značajki predloška. što je još zanimljivije, ova se događa bez promjena ostalih značajki prezentacije (dakle kontrolirano i ujednačeno), a na mikrorazini je krasni neupitna konzistentnost ranije postavljenih kriterija u prenošenju timbralnih značajki izvođača.

Makrodinamički raspon ovog pojačala je bio vrlo uvjerljiv već s PMC Fact 8 zvučnikom, no s kućnim Reference 3A Royal Virtuoso zvučnikom je dosegao nove i sasvim neočekivane razine. Ukupnom dojmu pridonosilo je impresivno i izdašno bas područje: ne baš uvijek do kraja precizno, ali uvijek ujednačeno obilno, voluminozno, pa i prilično brzo obzirom na implicirani volumen. Za sve praktične potrebe u odabiru raznovrsne glazbe pokazuje se kako je donja laga ujednačene kvalitete, te dakako - u neposrednoj ovisnosti o kvaliteti predloška. Nastavkom slušnog testa pokazuje se kako je varijacija kvaliteta u bas području varijacija značajno manje, i to poglavito u smislu boje, teksture, zaobljenosti i attacka, u odnosu na ostale dijelove. Drugim riječima: na bas područje uređaj ipak donosi svoj utjecaj, prije svega u njegovom blagom naglašavanju.

Kasnije usporedbe s Atma-Sphere OTL-om daju vrlo sličan rezultat, prije svega u smislu brzine i definicije, uz nešto veći volumen i doživljenu svojevrsnu suhoću bas područja. To se izvrsno razaznaje u snimci nekoliko kontrabas dionica (Ray Brown, John Clayton, Christian McBride, album *Superbass vol.2*), odnosno zemljano tamnog basa Charlie Hadena postavljenog sučelice akustičnoj gitari Pat Methenya (album *Beyond the Missouri Sky*). Na dobro ugrijanom Pass Aleph 3 pojačalu je isti predložak izgubio ponešto na masi i dobio na definiciji i teksturi, no postignuta separacija instrumenata u cjelini gledano je bolja s Compact 845 integriranjem.

Prije negoli odemo dalje, važno je reći kako se single ended ustroj mogao razaznati kao zajednička značajka zvuka svakog od ovih uređaja, prije svega u vrsnom sustainu i krasnom decayu, dok je poseban plus kod Mastersounda bio besprijekoran timing i iluzija prirodnog dinamičkog raspona. Neke od najpoželjnijih odlika ovog ustroja svakako su neposrednost, brzina i prirodnost srednjetonskog i visokotonskog područja, a čiju potvrdu bez daljnega nalazimo i kod 845. Osvojila me "istovremenost" velikog broja različitih kompleksnih zvučnih senzacija koje su neobojene prolazile kroz moj zvučnik. Ovaj primjer koji potvrđuje vrlo korektnu prezentaciju jednog jedinog komada analogne elektronike između izvora i zvučnika poticao je već u prvih nekoliko sati ovog testa uvjerenje da je pojačalo nosi potencijal veći od očekivanog. Spomenuta vlasitita očekivanja najkraće bih sažeo kao "ugodno moderni manirizam" cijevnog ustroja suvremene talijanske škole produkt-dizajna. Ovome su ponajviše pomogle dvije ključne značajke koje su me osvojile u samom početku.

Prva značajka se odnosi na besprijekornu bistrinu srednjetonskog i visokotonskog područja, uz njihovu organsku povezanost, i to bez obzira na boju instrumenta ili glasa. Zahvaljujući povezanosti i preglednosti gornjeg dijela zvučne slike, stekao sam izvrstan uvid u punu razinu informativnosti pratećega sustava i korištenog predloška, te se još jednom pritom iznenadio: informativnost i čistoću ovog dijela frekvencijskog spektra prati upravo nevjerojatna iluzija realnosti, prije svega u smislu prirodne dinamike na gornjem kraju raspona.

Druga značajka se odnosi na posvemašnji izostanak neprirodnih i nepostojećih odjeka tamo gdje ih naprosto nema: unatoč svim nastojanjima, nisam uspio pronaći ni jedan pravi razlog radi kojega bi se timingu i neutralnosti srednjetonskog i visokotonskog područja mogla dati ocjena niža od maksimalne.

Nadalje, iako sam već napisao nekoliko rečenica o značajkama bas područja, valja biti do kraja precizan i objasniti: ono ni u jednom trenutku nije kasnilo za ostatkom zvučnog zbivanja, te je u cjelini gledano pojačalo, prije svega uzimajući u obzir ustroj, i u ovom segmentu zaslužilo izvrsne ocjene. Problem je, uvjetno govoreći, u tome što srednjetonsko i visokotonsko područje svojom modernošću i neutralnošću u pristupu glazbi (zvučnom zbivanju u cjelini, zapravo) ponešto nadilaze mogućnosti koje uređaj sugerira bas područjem. Koloracija na gornjem kraju frekvencijskog spektra nema, a prirodnost dinamičkog raspona, primjeren timing i realan decay su među najboljima koje sam doživio u svijetu cijevnih pojačala uopće (usporediv s nekim dizajnim temeljenima na 211 izlaznim cijevima, primjerice). Sladunjavosti, ublažavanja i uljepšavanja, kao niti bilo kakve koprene - naprosto nema, pa smo dojma kako je zvuk u srednjetonskom i visokotonskom području potpuno slobodan i neopterećen. Štoviše, ova se odlika zvuka pokazuje u određenoj mjeri invarijantom u odnosu na korišteni testni sustav (promjenu izvora, kabela, predloška). Od ovih značajki visokotonskog područja valja poći kako bi se čitateljima najbolje dočarala sva sugestivnost i snaga srednjetonskog dijela. Naime, uz odličnu povezanost (prije: organsku sraslost), ova dva dijela u potpunosti se prožimaju harmonijski, te će neopterećena bistrina gornjeg dijela svakako dodatno rasvijetliti i srednjetonsko područje. Sustain i decay kvalitete prirodno odgovaraju, pa će zapravo onemogućiti svaki pokušaj daljnje raščlambe ova dva dijela zvučne slike odvojeno, prije svega radi pune usklađenosti u dinamici, timingu i boji. Ipak, ono što srednjetonski dio izdvaja je izostanak ikakvih cijevnih zatamnjivanja, istaknutosti, nepovezanosti ili koloracija, a što je - uz dinamičku uvjerljivost, detaljnost i preglednost, bez pratećeg efekta emocionalne distanciranosti - po meni najveća kvaliteta ovog pojačala.

Puna empatija s ljudskom dramom u Cashovoj izvedbi *Hurt* (s albuma *American IV: The Man Comes Around*) ne nameće se bilo kakvim dodatnim efektima u krajnje ogojenoj produkciji. Ne: u prvom susretu s velikim i snažnim glasom koji ostaje neobojeanim dodatnim nastojanjima aparature da ih dodatno istakne izmamit će osmijeh i pored očite drame ljudske priče. Pa i u tragično zabavnoj *We'll Meet Again* prepoznat će se pomirenost sa sasvim izglednom budućnošću, pa i pomalo dječja naivna radost iza koje se, tik pred kraj snimke, čuje kako ona ništa više nije usamljena reakcija.

Ona je najednom - potaknuta pratećim vokalima - postala iskrena i sasvim neposredno izvjesna, te radi toga univerzalno ljudska i uistinu u skladu sa svijetom i sa sobom. Što želim reći? Rijetko kada se tako pitko i prirodno doživljava jednostavna snaga glazbe, kao što je to slučaj s ovim pojačalom. Mastersound na najbolji mogući način dozvoljava ljudskom glasu - istovremeno neponovljivo krhkom i snažnom instrumentu - da svojom bojom dade konačnu notu glazbenom zbivanju. U prezentaciji ovog pojačala glas svojom unutrašnjom snagom osvjetljuje unutarnju dramu glazbenog zbivanja i "grije" svojom prirodnošću i neposrednom toplinom. Pojačalo ga pritom ne

zatamnjuje, ne približava, uvećava, niti inzistira na dramatičnosti izvan samog glazbenog zbivanja: upravo radi ovoga zvuči kao da se sklonilo glazbenoj predstavi s puta, te je na takav način u potpunosti iznosi u prvi plan i optimalno prezentira.

Brass i perkusije? Trube su reske, saksofon sonorno prodoran i umjereno nazalan; točno se čuje trenutak udarača četkice o činelu, odjek je prirodne reskosti i trajanja, bez obzira na trenutni angažman Big Banda.

Vokalí? Besprijekorni: bez grlenosti, prenapuhavanja ili nazalnosti. Fairfield Four (s albuma *I Couldn't Hear Nobody Pray*) ne gube masu i tjelesnost, a pritom i dalje uspijevaju zvučati svježe, zaigrano i angažirano, dok su registri njihovih glasova sasvim jasno raspoznatljivi, a pritom ne gube ni na autoritetu, ni na agilnosti. U opernim arrijama, zborovima i snimkama u kojima vokale prate veliki orkestri, najednom sasvim neposredno doživljavamo slobodu glazbenog pokreta: bez zrnatosti, neugodnih nepodopština u visokotonskom dijelu, te uz zadržanu sasvim primjerenu zračnost i stabilnost pozornice.

Gudači uvijek zadržavaju tjelesnost, iako se kod violina i viola i dalje jasno razaznaje njihov iskričav ton i rezonantnost tijela. Istodobno, njihov se fundament razabire i pored bogatstva prezentiranih harmonika, a preglednost i red koji krase gudačke grupe očuvani su bez obzira na veličinu simfonijskog orkestra, njegovu instrumentalnu heterogenost, odnosno kompleksnost glazbenog predloška.

OK, kako je u usporedbi s drugima?

Konačne dojmove o Mastersoundu nisam žurio podvrgavati seciranju njegovih pojedinih značajki. U testnom se sustavu pokazalo da Compact 845 svojom izdašnom muzikalnošću, filigranskom preciznošću i emocionalnim angažmanom uvelike nadilazi smisao takvih pokušaja. Gotovo kao kada u salonu skupih automobila na "zabrinuto pitanje" o snazi motora, dobijete suzdržan odgovor koji glasi: "Dovoljno". Pa ipak, recimo nekoliko riječi i o ovom aspektu, prije svega radi validacije dosadašnjih nalaza.

U odnosu na Atma-Sphere OTL, bas područje Mastersounda je jednako velikodušno, te iako nema uvijek jednaku ekstenziju, dati će dojam nešto veće agilnosti, no po cijenu dojma male zaobljenosti (prije svega u attacku), te nešto niže detaljnosti. Srednjetonsko područje Mastersound prezentira bistrije, otvorenije i detaljnije, dok su prezens i toplina ljudskog glasa su svakako na strani OTL-a, pa je to u konačnici stvar osobnog ukusa. Visokotonsko područje je dio u kojemu se Mastersound i Atma-Sphere najbliže primiču jedan drugom: jedino o čemu se zaista može raspravljati nisu ni ekstenzija, ni čistoća, već mala razlika u dinamičkom zoru u ovom ili onom predlošku. Usporedbu ova dva cjevaša bih zaključio rekavši da Mastersound ima nešto otvorenije srednjetonsko područje i bolju kontrolu, dok Atma-Sphere ima zaokruženiju muzikalnost.

Uz ovaj dio testa valja spomenuti i period u kojemu sam Compact 845 koristio kao izlazno pojačalo i to spajanjem kućnog E.A.R. pretpojačala na njegov direktni ulaz. Zaključci su zanimljivi: ukupna dinamika zvuka i dramatičnost glazbe su bili izraženiji s E.A.R. 912, dok ugrađene ECC 82 cijevi u predriveu Mastersounda daju više briljantnog sjaja i bistrine. Možemo to reći i ovako: ugrađeno pretpojačalo u Mastersoundu pomaže boljem direktnom uvidu u detalje zbivanja, dok je E.A.R. Yoshino 912 više okrenut cjelini glazbenog toka.

Mastersounda sam usporedio i s Pass Lab Aleph 3 pojačalom. Pošto moja oba izvora zvuka imaju vlastitu atenuaciju (u analognoj domeni u koracima po 0.2 dB), spojio sam ih direktno na Alepha, tj. direktno na direktni ulaz na Mastersoundu. Dojmovi? Premda bi se s glazbom visoke kvalitete snimke možda još i mogao pronaći razlog za direktni spoj, u slučaju snimki standardne kvalitete pre-drive sekcija 845 integrirca je još jednom pokazala svoje najbolje značajke i to tako što je povećala slušljivost osrednjih snimki, a istodobno je izvrsnim snimkama oduzela vrlo malo ili gotovo ništa, a pri čemu je svima, bez obzira na ukupnu kvalitetu, dodala dimenziju prostornosti, uz kvalitete protočnosti, vrsnog fokusa instrumenata i vremenske kohezije. Prilično je teško objasniti što u ovim malim cijevima pridonosi bogatijoj harmonijskoj strukturi i prirodnijem smještaju izvođača, no upravo su to jedini zaključci koje sam mogao donijeti nakon prolaska kroz svoje bilješke sa slušnog testa.

U početku se čini da Aleph 3 i izlazna sekcija 845 integrirca imaju malo sličnosti. Osnovne su razlike u načinu postavljanja pozornice i finoće u prezentaciji u prvih sat-dva. No vremenom se stvari mijenjaju, te uz spomenute kvalitete, značajke protočnosti i mekoće postaju sve više odlike zvuka tranzistorskog izlaza, a usporedba sve teža. Istina, ekstremni zvučne slike i nakon tog perioda ostaju izraženiji s 845 (bez obzira na korišteno pretpojačanje). U nastavku testnog perioda dojam nešto niža informativnosti bas područja uvelike je popravljen u direktnoj usporedbi s Pass Aleph 3 pojačalom, čija suhoća u donjoj lagi predstavlja uz korištene zvučnike pravu mjeru za ovo područje u odnosu na povremenu predimenzioniranost uz Compact 845.

Konačnom, vrlo pozitivnom dojmu, najviše pridonosi ipak Compact 845 pojačalo korišteno na način na koje se

uobičajeno i predviđa upotreba integriranog pojačala. U tom smislu, kombinacija Pass Aleph 3 u direktnom spoju s digitalnim izvorom približava mu se značajno svojom čistoćom, izražajnošću i definicijom na rubovima, a istodobno gubi vrlo malo od prezensa, premda najviše u srednjem dijelu, poglavito na vrlo niskim glasnoćama, što je upravo najveća prednost 845. Istodobno, srednjetonsko područje bolje je osvijetljeno i zamjetno otvorenije s 845 nego s Alephom, dok je gornji dio zvučne slike naprosto prirodniji s 845 (bolja definicija, ekstenzija i potpuniji prostorni zor).

Nakon što je po završetku testa Mastersound vraćen uvozniku, još sam dugo razmišljao kako li je to moguće: uređaj s tri cijevi po kanalu zvukom je najbliži direktnom spoju digitalnog izvora zvuka i Alepha 3, kao da su tri cijevi po kanalu najkraći mogući prolazak na putu signala do slušatelja. Iluziju je dodatno pojačala okolnost da se subjektivnom dojmju "pjevnosti" koji ostavlja Compact 845, najbliže primakla kombinacija digitalnog izvora direktno spojenog na izlaze. U ovoj usporedbi integrirac (dakle preamp + izlaz u istom kućištu) zvuči, uvjetno rečeno, glazbeno cjelini bliže, brže i neposrednije od izvora u direktnom spoju s izlazom. Krajnje pojednostavljeno: dva uređaja u jednom kućištu zvuče neposrednije od jednog temeljenog na SE class A tranzistorskom ustroju. A ovo, konačno, nameće jedan od mogućih zaključaka. A to je: konstruktori su vrlo dobro znali što čine, što žele postići i na kraju u praksi pokazali da to znaju izvesti.

I tako - premda sam se svojski potrudio naći ozbiljnijih zamjerki na rad ovog uređaja, objektivnih argumenata za to uistinu nema, te se s priličnom sigurnošću može zaključiti kako je Mastersound s modelom Compact 845 napravio izvrstan potez.

Zaključak

Na kraju što reći? Vrlo sam zadovoljan općim dosezima u zvuku ovog Mastersound pojačala koje je samo izvana nalik na prethodnike temeljene na ovoj izlaznoj cijevi, no s kojima - nakon slušnog testa - gotovo sigurno ne dijeli genetski kod. Radi se o pojačalu snažnog i otvorenog zvuka, vrlo precizne prostorne eksplikacije i minimalnih koloracija kroz čitav frekvencijski raspon, a zato mi je na trenutke bilo teško povjerovati da se radi o potpuno cijevnom dizajnu.

Zvuk je to koji je svjetlosnim godinama daleko od Old school bisera ili starih cijevnih mastodonata i bidera koje je nekada slavila audiofilska zajednica. Pojačalo se pokazalo sasvim dovoljno praktičnim za svakodnevne potrebe, štoviše - čak i unatoč relativno malom broju ulaza i priključaka - užitek slušanja je bio iznenađujuće visok.

Radi se o dinamičnom i modernom pristupu zvuku koji se, sasvim slučajno, temelji na klasičnoj cijevnoj topologiji, ovaj puta implementiranoj bez negativne povratne veze i s precizno prilagođenim izlaznim trafoima. I premda pojedine značajke zvuka u nekim situacijama naizgled nemaju nikakve veze s uobičajenim predrasudama o cijevima, česte dileme o snazi uređaja na ovom mjestu valja također razjasniti. Tridesetak cijevnih vata u A klasi je više nego dovoljno i za bitno zahtjevnije zvučnike od mojih (usudio bih se probati i s manje od 87dB, ne previše kompleksne skretnice i ne pretjerano divlje impedancijske karakteristike, pa i u većoj slušaonici). Inicijalne impresije s PMC Fact 8 to i potvrđuju, jer je inherentni napor slušanja (obično uzrokovan neadekvatnom snagom, nelinearnostima ili izobličenjima) sasvim zanemariv, a u slučaju korištenog testnog sustava - nepostojeći.

Zaključno, Mastersound pojačalo se našlo na vrlo kratkom popisu poželjnih rješenja za neku od mojih budućih cijevnih amplifikacija - u nekoj od budućih inkarnacija kućnog sustava, barem u hladnijim jesenjim i zimskim danima.

Tehničke značajke:

- Single Ended design
- Class of operation: class A
- Power: 2x30 Watt
- Tube complement: 2x845
- Pre-drivers: 2xECC82
- Drivers: 2x6SN7 GT
- Input impedance 100 KOHM
- Inputs: 3xLine + 1xDirect
- Output transformer: MASTERSOUND
- Load impedance: 4-8 Ohm
- Negative feedback: 0 DB
- Volume motorized with remote control
- Bandwidth: 8 Hz / 30 KHz - 0dB
- Dimensions: 54x30x27 cm
- Weight: 33 Kg

Komentirati ovaj članak!

Pošaljite nam svoje komentare putem [maila](#)

Najbolje komentare ćemo objaviti u rubrici [Pisma i Savjeti](#)